

**Сертифікатна програма
«Екологічне управління та логістика»**

Кафедра екології

Профіль програми

Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітній ступінь: Бакалавр

Спеціальні положення про визнання попереднього навчання (формального, неформального, неофіційного): Немає.

Мета програми: полягає у наданні здобувачам освіти додаткових можливостей опанування комплексом міжнаукових та міждисциплінарних знань, умінь та навичок, необхідних для застосування у професійній підприємницькій діяльності як у довкільній сфері (раціональне природокористування, охорона навколишнього середовища, управління природоохоронною діяльністю), так і у сучасному бізнес-середовищі загалом (економіка природокористування, логістика, маркетинг товарів та послуг).

Предметна область: екологія, охорона навколишнього середовища, економіка природокористування, менеджмент, циркулярна економіка, логістика та маркетинг.

На початку XXI століття проблема нестійкого розвитку сучасної цивілізації набула нового якісного стану та досягла своєї межі. Стало очевидним, що економіка, побудована на принципах технократії і нееквівалентного соціоприродного обміну, не здатна забезпечити довготривалий сталий розвиток людству. Сьогодні біосфера не в змозі боротися з людською діяльністю, в ній почалися незворотні зміни. Людство виробляє відходів органічного походження в 2000 разів більше, ніж вся природа. Вже стало очевидним, що суперечності між постійно зростаючими потребами суспільства і обмеженими можливостями природи ставлять під загрозу подальше існування людини як біологічного виду.

Для зниження навантаження від людської діяльності на навколишнє середовище потрібна зміна техногенного типу розвитку на іншу парадигму. Починаючи з другої половини XX століття відбувається інтенсивний пошук нової стратегії виживання людства в умовах обмеженості природних ресурсів і погіршення природних умов існування. Проблема майбутнього розвитку цивілізації загалом вийшла на передній край наукового пошуку і суспільної свідомості загалом.

Виходом з ситуації, що склалася, визнано застосування концепції сталого розвитку, яка є природньою реакцією світової спільноти на існуючі загрози та передбачає гармонійне співіснування природи і суспільства, що потребує

врахування екологічних і соціальних факторів увсіх сферах життя людини. Важливе значення в ефективності цього процесу має саме екологічне управління та логістика.

Логістика як область практичної діяльності вносить свій негативний внесок у стан навколишнього середовища. Останнім часом в якості сучасної концепції логістики застосовується екологічна логістика (екологістика, зелена логістика), яка в рамках концепції сталого розвитку розглядається як ефективний підхід до управління матеріальними та супутніми потоками з метою зниження еколого-економічних збитків, що наносяться довкіллю. Екологістика сприяє запобіганню та ліквідації наслідків негативного екодеструктивного впливу на довкілля завдяки трансформації логістичних систем, які відповідають сучасній лінійній моделі економіки, в екологістичні системи.

Потужним інструментом у системи екологістики є екологічний маркетинг. Його важливість і новизна викликає інтерес з боку наукової та бізнес-спільноти. Актуальним завданням на сьогодні є впровадження екологічного маркетингу у діяльності українських підприємств та організацій, що забезпечить формування та стимулювання попиту на дійсно екологічно безпечну продукцію, завдяки якій забезпечувалося б задоволення потреб споживачів у екологічно безпечних товарах та послугах та у реалізації екологічного способу життя. Саме тому професійні знання, вміння і навички у сфері екологічного маркетингу затребувані і сьогодні, і у майбутньому.

Орієнтація програми: навчання за сертифікатною програмою «Екологічне управління та логістика» дозволяє:

опанувати знання щодо організації та функціонування екосистем;
глибше зрозуміти законодавчі, економічні, організаційні та інші механізми регулювання використання природних ресурсів;

оволодіти методикою та практикою ефективного управління користуванням, збереженням та поновленням логістичних ресурсів на екологічних засадах;

набути теоретичні знання, оволодіти сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками ефективного управління екологічним маркетингом підприємства як основи конкурентоспроможності у сучасних умовах господарювання.

розширити перспективи майбутнього працевлаштування.

Загальний обсяг навчальної програми – 19 кредитів ЄКТС (570 годин). Курси, прослухані в рамках сертифікатної програми «Стале природокористування та логістика», зараховуються одночасно:

як нормативні і вибіркові за професійним спрямуванням – для студентів бакалаврських програми НаУКМА зі спеціальності 101 «Екологія»;

як вибіркові дисципліни циклу вільного вибору – для студентів інших освітніх програм.

Контроль та оцінювання знань і вмінь студентів

Контрольні заходи щодо перевірки та оцінювання якості знань і умінь, набутих у процесі навчання за програмою (поточний контроль, семестровий контроль, заліки та екзамени) будуть здійснюватися відповідно до Положення «Про рейтингову оцінку систему оцінювання знань» (наказ НаУКМА №280 від 13.06.2017 р.)

Вимоги до випуску

Завершена навчальна програма обсягом 19 кредитів

Форма навчання

Денна

Керівник програми

Доктор економічних наук, доцент Горошкова Лідія Анатоліївна

**Анотації дисциплін
Сертифікатної програми
«Екологічне управління та логістика»**

ЕКОЛОГІЧНА (ЗЕЛЕНА) ЛОГІСТИКА

Дисципліна “Екологічна (зелена) логістика” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо системи екологічного управління на засадах логістики. Це дозволяє бізнесу досягти якісно нового рівня взаємодії з природою, зробити системою й ефективною природоохоронну діяльність. Дисципліна передбачає вивчення необхідних заходів щодо вдосконалення бізнес-діяльності з одночасним збереженням економічних інтересів підприємства та отриманням додаткових переваг у конкурентному середовищі. Система управління докільціям є сучасним механізмом у природоохоронній діяльності, визнаним на міжнародному рівні. Кількість підприємств у світі, сертифікованих за стандартами екологічного менеджменту, постійно та неухильно зростає. В основі дисципліни лежить системний підхід і використання комплексу управлінських рішень, методик та технологій логістики. Інтеграція України у світовий економічний простір вимагає активізації діяльності підприємств з охорони навколишнього середовища у напрямку світових тенденцій та міжнародної законодавчо-нормативної бази. Для забезпечення ефективності цих зусиль вони мають здійснюватися в межах структурованої системи екологічного управління та зеленої логістики і бути інтегрованими в загальну систему менеджменту підприємства.

В результаті опанування програми дисципліни студент матиме цілісну уяву про правову та нормативно-організаційну базу екологічного управління, зеленої логістики, концептуальні положення системи екологічного управління на підприємстві, а також методологічні основи реалізації логістичного підходу у природоохоронній діяльності.

ЕКОЛОГІЧНИЙ МАРКЕТИНГ

Маркетинг вже досить давно та надійно увійшов у життя кожного з нас не залежно від віку, професії та рівня споживання. Маркетинг впливає на нас та сам змінюється із розвитком суспільства. Адже він перестав бути лише допоміжним інструментом, а грає ключову роль у системі управління компаній. В останні роки значно змінилися не лише функції маркетингу, але й сфери його застосування: від підприємств, що виробляють споживчі товари, до громадських рухів, релігійних організацій, окремих осіб тощо. Не залишилися поза сферою впливу маркетингу і компанії, що у певний спосіб екологізують свою діяльність чи продукцію. Досягти своїх цілей екологічно відповідальним підприємствам та екологічним організаціям дозволяють інструменти та методи екологічного маркетингу.

Екологічний маркетинг є однією з сучасних маркетингових концепцій для екологічно відповідального бізнесу. Поєднання традиційних маркетингових підходів та аналізу досвіду компаній (у основній своїй масі зарубіжних),

численних досліджень поведінки людей, технологічних, технічних та інших особливості виробництва екологічної продукції, сформувалась екологічна маркетингова концепція, що має низку принципових відмінностей. Відтак, екологічний маркетинг є сукупністю методів та інструментів, що дозволяють компаніям та організаціям впливати на цільову аудиторію таким чином, щоб створити цінність екологічного способу життя та досягти тим самим своїх цілей. Екологічний маркетинг є новою господарською практикою, що дозволяє суб'єктам господарювання не тільки отримувати прибутки, але й зменшити до мінімального рівня шкідливий вплив виробничих процесів на довкілля та своєї продукції на здоров'я споживачів.

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Дисципліна сфокусована на формуванні розуміння економічних механізмів взаємодії з природним довкіллям, перш за все – у сфері природокористування. Курс розглядає економічні інструменти використання та захисту навколишнього середовища, природу економічної діяльності, в основі якої лежить використання природних ресурсів, та проблеми, що впливають з ігнорування довкілля аспектів економіки. В процесі курсу розглядаються також інші аспекти: поведінка споживача та індивідуальні потреби, які задовольняються виробництвом товарів і послуг; попит і пропозиція на ринку, ринкові ціни та розподіл благ, умови оптимального розподілу ресурсів; ідеальна конкуренція в теорії та на практиці, монополія і публічна політика; розподіл ринків та доходів, провали ринку та екологічні проблеми, спричинені економічними пріоритетами, а також інструменти державного регулювання цих процесів.

УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЗАПОВІДНА СПРАВА

Дисципліна сфокусована на розгляді таких проблем: сучасних концепції розвитку та охорони навколишнього природного середовища; стійкий розвиток - концепція розвитку на майбутнє; система управління природоохоронною діяльністю на міжнародному та національному рівнях; інструменти та методи природоохоронної діяльності; експертиза природоохоронних проектів

НОРМУВАННЯ АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Курс складається з трьох узгоджених і змістовно пов'язаних частин. Перша частина – вступна: розглядається загальна характеристика проблеми антропогенного навантаження та обґрунтування необхідності його нормування. У другій частині характеризуються основні види антропогенних навантажень, а також ті види діяльності людини, що можуть їх спричинювати. Третя частина висвітлює теоретичні аспекти наукового обґрунтування нормативів впливу факторів фізичної, хімічної, біологічної природи, схеми обґрунтування нормативів, а також можливості їхнього використання на практиці.

Дисципліна “Нормування антропогенного навантаження на природне середовище” є базовою для фахівців, які працюють в області охорони навколишнього середовища. Метою вивчення даної дисципліни є формування у студентів комплексу знань, умінь, навиків, необхідних для кваліфікованого управління природоохоронною діяльністю на рівні промислових підприємств, установ, організацій, на рівні підрозділів Міністерства охорони навколишнього середовища України. Крім того дана дисципліна формує у студентів знання про підходи до нормування антропогенного навантаження на довкілля, по забезпеченню екологічної безпеки виробництв. Студенти при вивченні даної дисципліни набувають навиків розробки проектів ГДС та ГДВ, підготовці природоохоронної документації.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА

Завдяки цій дисципліні студенти навчаться приймати рішення щодо вибору енергетичних варіантів у ринковій економіці з демократією. Студенти також дізнаються, як економіка пов'язана з прийняттям рішень. Реальні питання здоров'я та навколишнього середовища вводяться в практику, щоб допомогти студентам зрозуміти лекції. Щоб пройти цей курс, студенти повинні читати, писати та говорити англійською мовою, а також розуміти основи персональних комп'ютерів.

With this course, the students will learn how to make decisions for selecting the energy options, in the market economy with democracy. The students will also learn how economics relates to decision making. Real life issues on health and environment are introduced in the practices to help students to understand the lectures. To take this course, the students need to read, write, and speak English and to understand the basics of personal computers. Some of the course materials are the articles that Yoshio Matsuki had published during the time when the energy market of the European Union was expanding.

**Навчальний план бакалаврської сертифікатної програми
"Екологічне управління та логістика"**

Порядковий номер	Найменування дисциплін та видів робіт	Обсяг роботи в годинах						Розподіл за роками та семестрам						Контроль			Кредити ЄКТС	
		Всього	Разом	з них:				Самостійна робота	III курс			IV курс			Кількість			
				аудиторні заняття					Семестри						Захист тези	Заліки		Екзамени
				у тому числі					5	6	6д	7	8	8д				
				Лекції	Семінари	Практичн і та	лаборатор		Тижнів									
						15	15	7	15	15	7	Годин на тиждень						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	

1. Нормативні навчальні дисципліни

1.1	Економіка природокористування	90	42	22	20	0	48		3							1	3,00
1.2	Управління природоохоронною діяльністю та заповідна справа	90	40	26	14	0	50				3					1	3,00
1.3	Нормування антропогенного навантаження на природне середовище	90	40	22	10	8	50						3			1	3,00

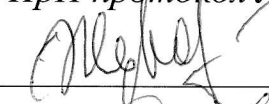
2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1	Екологічний маркетинг	150	50	26	12	12	100				4					1	5,00
2.2	Екологічна (зелена) логістика	150	50	26	10	14	100					4				1	5,00
2.3	Альтернативна енергетика	150	50	24	14	12	100					4				1	5
		570															19

Завідувач кафедри екології В. І. Карамушка

Декан факультету ФПрН Є. В. Хлобистов

Ухвалено Вченою радою ФПрН протокол №4 від 18.01.2024р.

Голова Вченої ради ФПрН В. О. Жуков

Погоджено: Навчальний відділ О.О. Корольова

